

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ÜZLETI GAZDASÁGTAN)
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA**

2005. október 24., 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

I. rész

(50 pont)

1. feladat (6 pont)

a) Nevezze meg a következő eredménykategóriákat!

- Eredménykategória:
Kizárólag a vállalkozás fizetett és kapott kamatai, árfolyamnyeresége és vesztesége különbségét valamint a részesedései után kapott és járó osztalékokat mutatja.
- Eredménykategória:
A megtermelt nyereségből az adó levonása után marad.
- Eredménykategória:
A vállalkozás alapvető tevékenységének eredménye

b) Mutassa be röviden a következő eredménykategóriákat!

- Eredménykategória: Rendkívüli eredmény
.....
.....
- Eredménykategória: Mérleg szerinti eredmény
.....
.....

c) Írjon le legalább egy összefüggést az eredménykategóriák között!

.....
.....

2. feladat (8 pont)

a) Kapcsolja össze a megnevezett mutatószámokat a tábla alatt felsorolt értelmezésekkel a megfelelő sorszámot a táblába írva!

Mutató leírása	Sorszám	Mértékegység
Fajlagos anyagfelhasználás		
Készletforgási sebesség – forgási idő		
Anyagkihozatali mutató		
Készletforgási sebesség – fordulatok száma		

A mutató megmutatja:

1. az egységnyi termék előállításához átlagosan szükséges anyag mennyiségét.
2. az időszaki bevételekben az átlagkészlet átlagosan hányszor térül meg.
3. az átlagkészlet hány napi anyagfelhasználáshoz elegendő.
4. az egységnyi anyag mennyiségéből átlagosan hány egység terméket állítottak elő.

b) Válasszon a táblában felsorolt mutatókhoz mértékegysége(ke)t, ha a terméket db-bal mérjük!

kg/db, l/db, nap, fordulat, Ft/db, db/kg, db/l,

3. feladat (10 pont)

Egy vállalkozásnál egy üzemépület építésével és termelési célú gépbeszerzéssel kapcsolatban a következő tételek merültek fel az aktiválás előtt:

Az üzemépület kivitelezőjétől korábban kapott számla összege 16 000 000 Ft + 25% áfa.

Március 1-jén megérkezett a gép beszerzéséről a számla, melynek végösszege 25% áfával együtt 20 000 000 Ft. A berendezés sajnos nem a szerződés szerinti minőségben készült el, ezért 15% engedményt kértünk a szállítótól. Egyeztető tárgyalások után a kivitelező a jogosnak elfogadott reklamáció után 10% engedményt adott.

A beszerzéshez kapcsolódó fuvar költség számla szerinti értéke 270 000 Ft + 25% áfa.

Az épület és berendezés egyidejű üzembe helyezése tárgyév október 1-jén megtörtént.

Az épület tervezett elhasználódási ideje 20 év, a leírás időarányos lineáris leírás.

A gépek értékcsökkenését a teljesítménnyel arányosan számolják.

A tervezett teljesítmény 30 000 gépóra. Az üzembe helyezés évében a gép tényleges teljesítménye 2 000 gépóra.

a) Határozza meg a tárgyi eszközök bekerülési értékét!

.....
.....

b) Számítsa ki az ingatlan és a gépek mérlegértékét az aktiválás évében, december 31-i fordulónapon!

Értékük a mérlegben:

Ingatlanok:.....

Gépek:.....

Mellékszámítások:

4. feladat (4 pont)

Egy vállalkozás az előző évben 1 000 db „A” terméket és 2 000 db „B” terméket termelt és adott el. Az „A” terméket 350 Ft/db, a „B” terméket 360 Ft/db egységáron.

A tárgyidőszakban az „A” termékből 200 db-bal kevesebbet, a „B” termékből 150 db-bal többet állított és adott el. Az egységárak is változtak, az „A” termék ára 106%-ra nőtt, a „B” termék ára 1,5%-kal csökkent.

a) Hogyan alakult a termelési érték az árak változásának hatására?

b) Milyen mutatószámot alkalmazott?

A mutatószám:

5. feladat (5 pont)

a) Húzza alá a következő megfogalmazások közül a készletekre igaz megállapításokat!

- A készletek vásárolt és saját termelésű csoportra bonthatók.
- A vállalkozás tevékenységét hosszú távon, tartósan szolgálja.
- A vállalkozás tevékenységét rövid ideig, többnyire egy éven belül felhasználva, megtérülve szolgálja.
- Értéke a termelés költségei között a felhasználással egyidejűleg jelenik meg.
- Készletek vannak a befektetett eszközök és a forgóeszközök között is.
- A készletek finanszírozása hosszú lejáratú bankhitelekből is történhet.

b) Aláhúzással válassza ki a felsorolt vagyonelemekből a saját termelésű készleteket!

üzemanyag, alapanyag, növendék állatok, áruk, szerszámok, félkész termék, hulladék anyag, eladási céllal vásárolt értékpapírok.

6. feladat (5 pont)

a) Fogalmazza meg, mit nevezünk önköltségnek!

.....
.....

b) Sorolja fel az önköltséget meghatározó költségeket!

.....
.....
.....
.....
.....

7. feladat (6 pont)

Nevezze meg az alábbi mondatokban értelmezett viszonyszámokat, és fogalmazza át a mondatokat a számérték másféle kifejezésével! (A megváltoztatandó mondatrészt vastag betűvel jeleztük.)

Az árak átlagosan **4,5%-kal** növekedtek a vizsgált időszakban az előző évhez képest.

Viszonyszám neve:

Másik megfogalmazás:

A sokaság **44%-a** felelt meg a követelményeknek.

Viszonyszám neve:

Másik megfogalmazás:

Az iskolában egy tanulócsoportban **átlagosan 16 fő** tanul.

Viszonyszám neve:

Másik megfogalmazás:

8. feladat (6 pont)

Számítsa ki a felsorolt főkönyvi számlák adatai alapján a befektetett pénzügyi eszközök értékét!

Számla neve	Egyenleg	
	T	K
Tárgyi eszközök	5 000 000	-
Tárgyi eszközök értékcsökkenése	-	1 200 000
Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 200 000	-
Lekötött bankbetét	1 000 000	-
Késztermékek	890 000	-
Követelések	990 000	-
Tartós részesedés	3 420 000	-
Anyagok	890 000	-
Elszámolási betét	7 800 000	-

Befektetett pénzügyi eszközök értéke:

.....

.....

II. rész

(50 pont)

1. feladat (10 pont)

A Pepita Kft. (Bp. Nefelejcs u. 23. adószám: 61543222-2-41 bankszámlaszám: OTP 11756436 – 21345678 bankszámla felett rendelkezik Kis Pál) tárgyév május 5-én 100 db könyvet (termék azonosítója VTSz 4901) vásárolt 2500 Ft/db + 15% áfa egységáron a Könyvértékesítő Kft-től (Vác, Teve u. 3. adószám: 61142333-2-13 bankszámlaszám: ERSTE Bank 11631221 – 33344467). Fizetési mód: átutalás.

a) Készítse el a számlát, mint az eladó alkalmazottja!

b) Töltse ki a mellékelt átutalási megbízást a vevő alkalmazottjaként május 7-én, ha a fizetés módja átutalás! Fizetési határidő május 17.

A bizonylatokat mellékelve külön lapon találja.

2. feladat (10 pont)

Egy vállalkozás átlagos beszerzési egységárai és alakulásuk:

Évek	Átlagos beszerzési egységár (Ft/kg)	Változás (%)	
		1999-hez képest	előző évhez képest
1999	420		
2000	425		
2001	429		**
2002	420		
2003	425	*	

a) Számítsa ki a beszerzési egységárak alakulását, és írja az eredményeket a táblázat megfelelő oszlopaiba!

Mellékszámítások:

b) Határozza meg az egységárak változásának átlagos ütemét!

.....

c) Egészítse ki az alábbi mondatokat!

A táblában szereplő statisztikai sor a felhasznált ismérv típusa szerint:

A statisztikai tábla típusa:

d) Értékelje egy – egy mondattal a táblában csillaggal jelölt mutatószámok kiszámított értékét!
(Törekedjen a változatos megfogalmazásokra!)

*

**

3. feladat (10 pont)

Pótolja a mérleg hiányzó adatait és számítson ki legalább 3 likviditási mutatószámot! Értékelje röviden a kiszámított értékeket!

Egy vállalkozás mérlegének kiemelt sorai:

Eszközök	Ezer Ft	Források	Ezer Ft
Befektetett eszközök	Saját tőke
Tárgyi eszközök	26 000	Jegyzett tőke	25 000
Befektetett pénzügyi eszköz	Eredménytartalék
Forgóeszközök	34 000	Kötelezettségek	39 000
Készletek	1 450	Hátrasorolt kötelezettségek	0
Követelések	3 120
Értékpapírok	Rövid lejáratú kötelezettségek	21 000
Pénzeszközök	24 670	-	-
Eszközök összesen	Források összesen:	72 000

Mutató 1:

Mutató 2:

Mutató 3:

4. feladat (5 pont)

Vizsgálja meg a Kiemelt Pénzintézet mellékelt tájékoztatója alapján, hogy 1 000 000 Ft szabad pénzeszköz melyik befektetése biztosítja a vállalkozás számára a kedvezőbb kamatot, ha a pénzeszközre 12 hónapig nincs szükség!

Lekötési idő	Kamat (%/év)
6 hónapra lekötött	8,8
12 hónapra lekötött	9

Éves kamat 6 hónapra lekötött pénzeszközre:.....

Éves kamat 12 hónapra lekötött pénzeszközre:.....

Mellékszámítás:

5. feladat (15 pont)

a) Könyvelje el idősorosan a következő gazdasági eseményeket!

1. Egy dolgozónknak 44 000 Ft előleget folyósítunk, bankszámláról történő átutalással.
2. Az időszak elszámolt összes bérköltsége 3 000 000 Ft.
 - a munkáltatót terhelő bérjárulékok összege 920 000 Ft,
 - a munkavállalótól levontak:
 - teljesítendő járuléktartozásként 325 000 Ft-ot,
 - személyi jövedelemadó előlegre 760 000 Ft-ot,
 - valamint 22 000 Ft-ot a korábban folyósított előleg törlesztésére.
3. Felvesszük a pénztárba a bankszámlánkról a bérfizetéshez szükséges összeget.
4. Kifizetjük a munkavállalóknak a bértartozást a pénztárból.
5. Megérkezik a bank terhelési értesítése az bérfizetéshez felvett összegről.
6. Anyagbeszerzés készpénzért, a számla végösszege a 25%-os áfával együtt 500 000 Ft.
7. Gépbeszerzés számla szerint 2 000 000 Ft + 25% áfa összegben.
8. A beruházási szállító kiegyenlítése hosszú lejáratú hitelből történik.
9. A gépet aktiváljuk.
10. Aktiválás után elszámolt időszakos értékcsökkenés 200 000 Ft.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Melléklet: a II. rész 1. feladat bizonylatai

SZÁMLA **Eredeti példány** **PSZ1 0481801**

A számlakibocsajtó neve, címe, bankszámlaszáma, aláírása:				A vevő neve, címe, bankszámlaszáma:			
Adóigazgatási azonosító száma:							
A teljesítés időpontja:		A számla kelte:		Fizetési határidő:		A fizetés módja:	
A termék, vagy szolgáltatás megnevezése besorolási száma és egyéb jellemzői	M.e.	Mennyiség	ÁFA nélküli egységár	ÁFA nélküli számlaérték	ÁFA kulcs	ÁFA összege	ÁFA-t tartalmazó számlaérték
Összesen:							
A számlában szereplő ÁFA részletezése:		Számlaérték ÁFA nélkül:		Áthárított ÁFA összege:		Számlaérték ÁFA-val:	
%							
%							
AM/TM							
Összesen:							
A számla végösszege betűvel:							

Melléklet: a II. rész 1. feladat bizonylatai

Kérjük, hogy az alábbi összeget bankszámlánk terhére átutalni sziveskedjék.

Az átutaló aláírása (a banknál bejelentett módon)	A megbízás kelte	Az átutaló számláját vezető bank neve és székhelye
Az átutaló neve és székhelye		
Az átutaló számlaszáma		
A jogosult neve és székhelye		
(folytatás)	Összeg (forintra kerekítve)	Ft
A jogosult számlaszáma		
Értéknap	Bizonylatszám	
Jel ☒	Közlemény (Ha ez a sor hivatkozási számot tartalmaz, kérjük, írjon „X”-et a sor legelső kockájába.)	
Közlemény		

1 9100005 00 - PF. 1 - 1. lap

Kérjük, hogy a fenti sávra ne írjon és ne bélyegezzon!

Átutalási megbízás

Számlatükör a középszintű érettségi dolgozathoz

1. Befektetett eszközök

- 11. Immateriális javak
- 12-15. Tárgyi eszközök
- 12. Ingatlanok
- 129. Ingatlanok terv szerinti értékcsökkenése
- 13. Műszaki berendezések, gépek, járművek
- 139. Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése
- 14. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek
- 149. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékcsökkenése
- 16. Beruházások, felújítások
- 17-19. Befektetett pénzügyi eszközök

2. Készletek

- 21. Alapanyagok
- 22. Egyéb anyagok
- 23. Befejezetlen és félkész termékek
- 25. Késztermékek

3. Követelések, pénzügyi eszközök és aktív időbeli elhatárolások

- 31. Követelések áruszállításból, szolgáltatásból (Vevők)
- 32. Követelések kapcsolt vállalkozással szemben
- 33. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
- 34. Váltókövetelések
- 361. Munkavállalókkal szembeni követelések
- 37. Értékpapírok
- 38. Pénzeszközök
- 381. Pénztár
- 384. Elszámolási betét
- 389. Átvezetési számla

4. Források

- 41. Saját tőke
- 411. Jegyzett tőke
- 412. Tőketartalék
- 413. Eredménytartalék
- 419. Mérleg szerinti eredmény
- 42. Céltartalékok
- 43. Hátrasorolt kötelezettségek
- 44. Hosszú lejáratú kötelezettségek
- 444. Beruházási hitel
- 45-47. Rövid lejáratú kötelezettségek
- 451. Rövid lejáratú hitelek
- 454. Kötelezettségek áruszállításból, szolgáltatásból (Szállítók)
- 455. Beruházási szállítók
- 46. Adó elszámolások
- 461. Társasági adó elszámolása
- 462. Személyi jövedelemadó elszámolása
- 463. Költségvetési befizetési kötelezettségek
- 464. Költségvetési befizetési kötelezettségek teljesítése

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- 466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó
- 467. Fizetendő általános forgalmi adó
- 471. Jövedelemelszámolás
- 473. Társadalombiztosítási kötelezettségek
- 49. Rendező számlák
- 491. Nyitómérleg számla
- 492. Zárómérleg számla
- 493. Adózott eredmény elszámolása számla

5. Költségnemek

- 51. Anyag költség
- 52. Igénybe vett szolgáltatások
- 53. Egyéb szolgáltatások
- 54. Bérköltség
- 55. Személyi egyéb kifizetések
- 56. Bérjárulékok
- 57. Értékcsökkenési leírás
- 581. Saját termelésű készletek állományváltozása

8. Értékesítés elszámolt önköltsége és ráfordítások

- 81. Anyagjellegű ráfordítások
- 82. Személyi jellegű ráfordítások
- 83. Értékcsökkenési leírás
- 86. Egyéb ráfordítások
- 87. Pénzügyi ráfordítások
- 88. Rendkívüli ráfordítások

9. Értékesítés árbevétele és bevételek

- 91-93. Értékesítés nettó árbevétele
- 96. Egyéb bevételek
- 97. Pénzügyi bevételek
- 98. Rendkívüli bevételek

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

témakör	a feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám	a témakör maximális pontszáma	a témakör elért pontszáma
I. rész	1.	6		50	
	2.	8			
	3.	10			
	4.	4			
	5.	5			
	6.	5			
	7.	6			
	8.	6			
II. rész	1.	10		50	
	2.	10			
	3.	10			
	4.	5			
	5.	15			
ÖSSZESEN		100		100	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100			

javító tanár

	elért pontszám	programba beírt pontszám
Rövid választ igénylő feladatsor		
Számítást, bizonylatkitöltést, tételszerkesztést igénylő feladatsor		

javító tanár

jegyző